

Avskrift.

Kungl. Järnvägsstyrelsen
Militärbyrå
Dnr Mtr H 110:16/1941

Bil. 1 V.P.M.

Till

Kommunikationsministern

Herr Statsrådet m m G. Andersson.

Med anledning av Herr Statsrådets telefonsamtal den 7. dennes angående förhållandena i Hålsingborg i samband med transiteringen av explosivt gods, får jag värdsamt överlämna en V.P.M. i frågan.

Förutom de tidigare farhågor, som uttalats av bl.a. riksdagsman Lundberg, har försvarsministern nyligen erhållit en skrivelse i saken från vissa fastighetsägare i Hålsingborg. För att kunna avge yttrande över nämnda skrivelse besökte jag i sällskap med representanter för utrikesdepartementet och generaltullstyrelsen den 3. och 4. dennes Hålsingborg. Vi blevo härvid i tillfälle att i samband med det engelska flygföretaget mot Öresundstrafiken på platsen skapa oss en personlig uppfattning om de risker, som i samband med sådana företag måste anses föreligga för Hålsingborgs godsbangård, och dessa iakttagelser hava lagts till grund för nu utfärdade ändringar av de tidigare trafikbestämmelserna. Nämnda risker hänföra sig icke blott till den omständigheten, att flygningarna ske på obetydligt avstånd från bangården, och följaktligen kunna medföra att minor av misstag träffa denna, utan även till det förhållandet att projektilnedslag från det tyska luftvärnets och störtningar icke kunna anses uteslutna inom godsbangårdens område.

Försvarsministern har erhållit del av samma V.P.M.

Stockholm den 8. juli 1942.

Henrik Wrede

Bestyrkes å
tjänstens vägnar:

ang. transitering av ammunition via Hålsingborg.

1. Fårjorna på leden Helsingör - Hålsingborg kunna endast medföra ett fåtal vagnar med varje tur. En viss uppsamling av vagnar är på grund härav ofrånkomlig i Hålsingborg. När en fårja inkommit i fårjelläget, växlas vagnarna upp till den norr om Fårjestationen belägna godsbangården. Upphållet i anslutning till fårjelläget och personbangården är i regel endast av några minuters varaktighet.

2. Godsbangården är i sin helhet inhägnad med högt stängsel och föremål för en omfattande militär bevakning. Tillträdet till godsbangården kontrolleras av militärpersonalen. Godsvagnar lastade med ammunition uppställas på ett centralt beläget spår i avvaktan på vidaretransport, och särskild militärbevakning anordnas för dessa vagnar. Under uppehållet på godsbangården äro vagnarna föremål för tullkontroll, varjämte översyn sker av trafikvärdigheten. Speciell uppmärksamhet ägnas härvid hjullager och smörjning. Vagnar, som överskridit internationellt gällande revisionsfrist, äro överbelastade eller i övrigt förete bristfälligheter, som kunna inverka på trafiksäkerheten, återförvisas till Helsingör. Godsvagnar lastade med ammunition bliva därutöver föremål för särskild kontroll i avsikt att fastställa att gällande internationella föreskrifter för transport av explosiva varor äro iakttagna. Denna kontroll, som omfattar varje ammunitionslastad vagn, avser bl.a. att fastslå att lasten stuvats på betryggande sätt, att ammunitionen icke samlastats med eldfarligt gods, att vagnen icke förete sådana bristfälligheter, att riskerna därigenom ökas etc. Därvid vid denna kontroll felaktigheter upptäckas, tillrättas dessa, eller, om så ej är möjligt, återförvisas vagnen till Helsingör.

Eldslökningsmateriel finnes uppställd i omedelbar anslutning till de uppställda vagnarna.

3. Vagnar lastade med transitogods ha enligt hittills gällande bestämmelser hänvisats till i huvudsak tre tåglägenheter från Hålsingborg, nämligen i första hand till ett tåg med avgång omkring kl 12.00, i andra hand till ett tåg med avgång omkring kl 18.00 och i sista hand till ett tåg med avgång omkring kl 22.00. Härvid har vagnar lastade med ammunition, vilka enligt gällande bestämmelser alltid måste framföras i s.k. "kruttåg", hänvisats till det första tåget. I besparingssyfte har därutöver gällit, att ytterligare kruttåg icke fått anordnas från Hålsingborg, därest antalet ammunitionslastade vagnar icke uppgått till minst 5. I den mån tullhandlingarna icke varit klara, ha vagnarna av tullen kvarhållits i Hålsingborg.

4. Hittills gällande bestämmelser för trafiken från Hålsingborg ha i främsta rummet tagit sikte på att vidaretransporten om möjligt bort ske under den ljusa delen av dygnet, och bestämmelserna ha onekligen verkat i sådan riktning att vagnantalet i Hålsingborg kommit att bliva störst under efternatten och morgontimmarna. Med de utgångspunkter för bedömandet av riskerna, som hittills förelegat, torde detta få anses fullt naturligt. Tendensen till varugång är nämligen störst på den första sträckan i Sverige, beroende på att godstågshastigheten är större i Sverige än i Danmark, och betryggande åtgärder mot sabotage ansågs möjliga i Hålsingborg.

5. Sedan numera flygföretagen mot Öresundstrafiken ökat i omfattning och framför allt enär dessa företag undantagslöst komma till utförande under den mörka delen av dygnet med påtagliga risker för just godsbangården i Hålsingborg, ha ändrade grunder för transportererna av explosivt gods ansetts påkallade.

De nya bestämmelserna, som utfärdats den 6. dennes innebära i huvudsak:

- a) att vagnar lastade med explosivt gods avtransporteras från Hålsingborg senast med tåg som avgår omkring kl 18.00,
- b) att dylika vagnar icke mottages i Hålsingborg med fårjor, som ankomma under tiden kl 16.00 - 4.00,

c) att vagnar med explosivt gods icke få kvarstå i Hälsingborg under den mörka delen av dygnet.

Sedan de sålunda ändrade bestämmelserna hunnit att tränga igenom, torde riskerna för Hälsingborgs vidkommande ha nedbringats så långt detta över huvud är möjligt. I samverkan med utrikesdepartementet och generaltullstyrelsen ha åtgärder därutöver vidtagits i syfte att undvika kvarhållandet av vagnar med explosivt gods jämväl i de fall, då vederbörliga licenser icke hunnit bliva färdiga.

Stockholm den 8. juli 1942.

Bestyrkes å
tjänstens vägnar:

A. L. Jonsson